

SÅRBARHET OG SIKKERHET I DIGITALISERINGENS TID

DigIT-dagen – Bærum kommune

Sandvika

17. november 2017

Roar Thon
Fagdirektør sikkerhetskultur
Nasjonal sikkerhetsmyndighet

PÅSTAND

Samfunnets evne til å få full effekt ut av investeringen i ny teknologi og digitaliserte tjenester er avhengig av innbyggernes tillit til at teknologien er trygg, sikker, og at den fungerer når vi trenger det.

Du er her: [Forsiden](#) • [Dokument](#) • [Lover og regler](#) • [Forskrifter](#) •

[Forskrift om opptelling av stemmesedler ved valg til Storting og kommunestyre i 2017](#)

Forskrift om opptelling av stemmesedler ved valg til Storting og kommunestyre i 2017

Forskrift | Dato: 01.09.2017

Hjemmel: Fastsatt av Kommunal- og moderniseringsdepartementet 31.august 2017 med hjemmel i lov 28. juni 2002 nr. 57 om valg til Stortinget, fylkesting og kommunestyre (valgloven) § 10-10.

Krever manuell stemmetelling i alle kommuner

Samme dag som NRK avslørte at sensitive datafiler fra valgsystemet lå åpent ute på nettet, bestemte Jan Tore Sanner seg for å kreve manuell telling av stemmene i årets valg. – Tilliten til valgsystemet er avgjørende, sier han.

Kommunal- og moderniseringsminister Jan Tore Sanner (H).
FOTO: GORM KALLERSTAD / NTB SCANPIX

Skjerper sikkerheten rundt stortingsvalget. Alle kommuner må gjennomføre manuell telling.

VG Lørdag 26. november 2016 4°C 3°C Storm
yr.no

Mest lest 2,4 mill. lesere | NYHETER | MENINGER | VG SPORTEN | VG LIVE | RAMPELYS

SISTE: Vipps er nede

Dagbladet

SISTE: Vipps er nede

To millioner rammet av Vipps-trøbbel

NRK Nyheter Sport TV Radio Distrikt

SISTE: Vipps er nede

Nyhetsstrøm

The Associated Press

@AP

Following

Breaking: Two Explosions in the White House and Barack Obama is injured

 Reply Retweet Favorite More

3,063
RETWEETS

144
FAVORITES

12:07 PM - 23 Apr 13

**DET FINNES IKKE EN ENESTE
VIRKSOMHET SOM ER
ETABLERT I DEN HENSIKT Å
VÆRE SIKKER!**

75 år

38 år

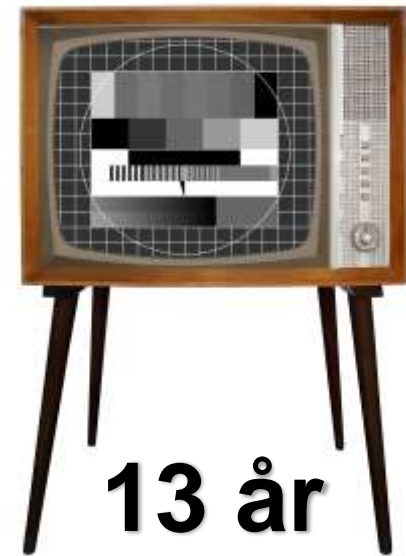
35 dager

1 år

4 år

13 år

Fikk ikke ringt til venn på sykehuset

Komplekse verdikjeder gir redusert kontroll
Digitalisering utfordrer risikoaksepten
Mangelfullt vedlikehold skaper sårbarheter
Manglende sikkerhetskompetanse
Sårbarhetsflatene øker

Målrettede digitale spionasjeoperasjoner og løsepengevirus vedvarer

NSM registrerer et jevnt trykk av målrettede digitale spionasjeoperasjoner fra fremmede stater mot norske virksomheter.

ØKNING I DIGITALE TRUSLER

Hindre funksjon

Skaffe kunnskap

Endre informasjon

Stjele informasjon

ØKNING I DATAKRIMINALITET

Samfunnet

Arbeidslivet

Privatlivet

RANSOMWARE

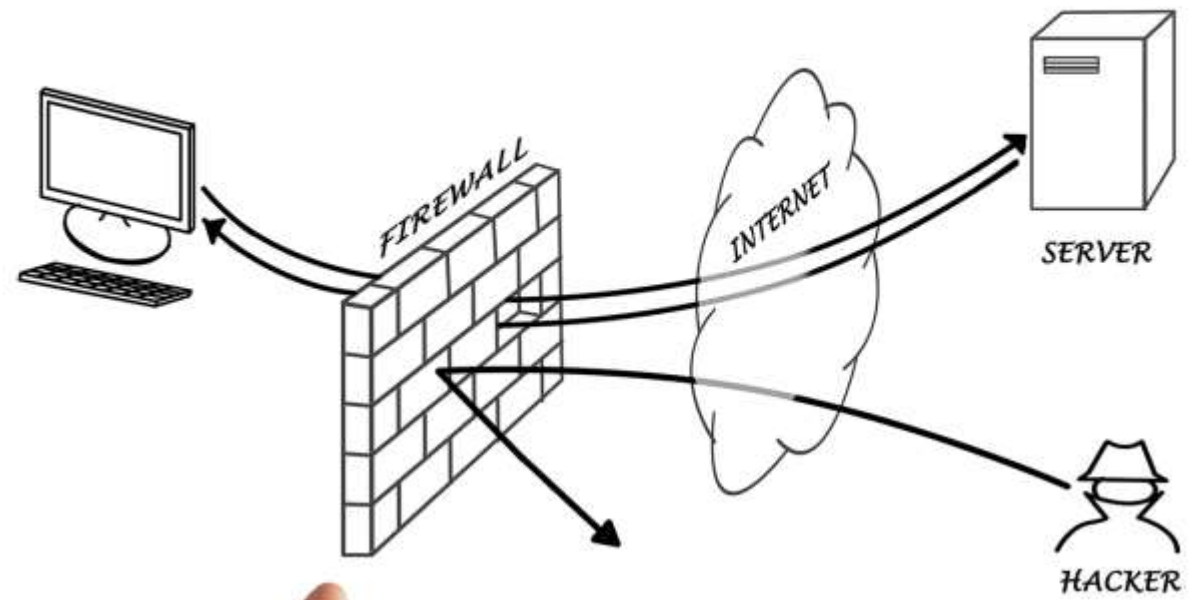

CEO SVINDEL

Hvordan ser en hacker ut?

**DE SOM KOMMER TIL Å
BRUKE/UTNYTTE
SITUASJONEN MED EN
GANG**

**DE SOM KOMMER TIL Å
VENTE MED Å UTNYTTE
SITUASJONEN FOR
SENERE BRUK**

Slik angriper superhackerne Norge

Datakriminelle forsøker hver eneste dag å ta kontrollen over vårt digitale liv.

Dataangrep: - Så enkelt at en hvilken som helst amatør kunne gjort det

20-åringen ble dømt for dataangrep i fir. Han gjorde det bare for moro skyld.

Påstand:

Få virksomheter klarer å gjennomføre gode nok risikovurderinger til å identifisere sikkerhetstiltakene som gir best reell effekt.

Cybersikkerhet er et businessproblem. Det er **ikke** et teknologisk problem

Virksomheter lever med **uakseptabel høy risiko** om ikke cybersikkerhet blir håndtert riktig

Veiledning i verdivurdering

Dette er et grunnleggende prinsipp i vårt demokrati å tilstrebe mest mulig åpenhet i forvaltningen, og i utgangspunktet skal all informasjon være offentlig tilgjengelig. Samtidig vil det til enhver tid være informasjon og objekter som er sensitive og har et beskyttelsesbehov. Dette er informasjon og objekter som er så viktige av hensyn til rikets selvstendighet og sikkerhet og andre vitale nasjonale sikkerhetsinteresser at de må skjermes i henhold til kravene i sikkerhetsloven.

Denne veiledningen søker å bidra til å identifisere hva som bør skjermes.

Sikkerhetsstyring

Denne veilederen gir råd til virksomheter om hvordan et styringssystem for sikkerhet kan etableres og videreutvikles. Veilederen beskriver hvordan virksomheter kan sikre god lederforankring og oppfylle kravene om sikkerhetsdokumentasjon. I tillegg presenteres en strukturert metode for å arbeide med sikkerhetsstyring. Veilederen er generell og aktuell for alle som jobber helhetlig med sikkerhet. Den gir råd i tråd med praksis på området for sikkerhetsstyring og etablering av et styringssystem for sikkerhet.

Hovedfokus i veilederen er på utilsiktede uønskede hendelser. På området for utilsiktede uønskede hendelser vises det til at andre fagmyndigheter har oppgaver innen råd og veiledning. Veilederen kan sees på som et supplement til bl.a. Direktoratet for økonomistyring (DFØ) sin veileder og relaterte verktøy for internkontroll, samt Direktoratet for forvaltning og IKT (DIFI) sin veileder for informasjonssikkerhet. I tillegg er terminologi og innhold søkt harmonisert med sentrale standarder innen sikkerhet som ISO/IEC 2700x-serien og NS 583x-serien.

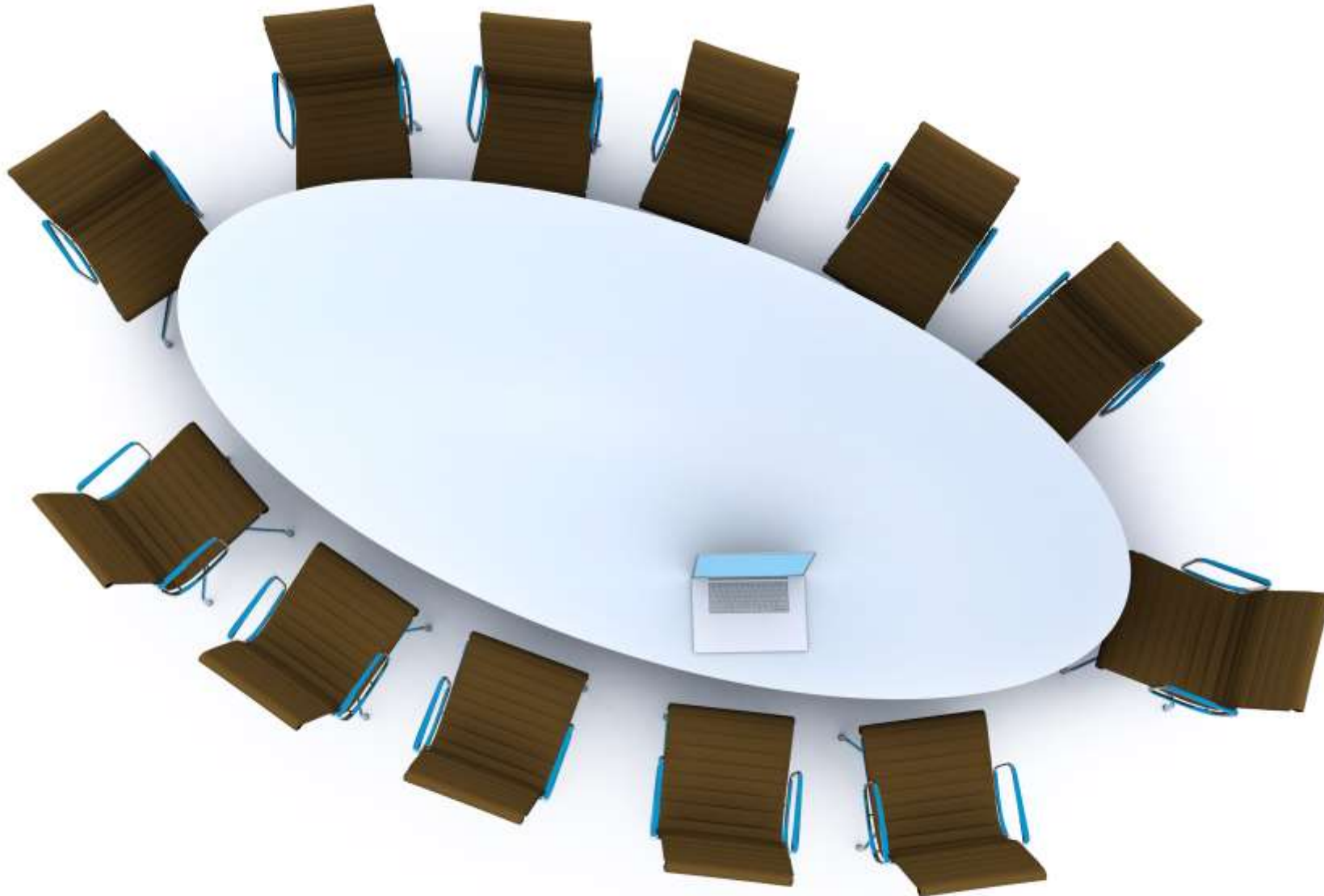
Virksomheter underlagt sikkerhetsloven må oppfylle enkelte særskilte krav. Der det er relevant henvises det til sikkerhetsloven med tilhørende forskrifter.

FORSTÅ VERDIER STYRE RISIKO

***«Noen sier vi må
få sikkerhet inn
på styrebordet
Jeg mener vi må
få det inn i
styrehodene!»***

KONFIDENSIALITET

INTEGRITET

TILGJENGELIGHET

© Totalt kaos etter massivt dataangrep mot britiske sykehus

Hackere krever løsepenger!

Globalt angrep

Den britiske statsministeren, Theresa May, sier angrepet er verdensomspennende og ikke spesielt rettet mot Storbritannia. Hun beroliger britene med at så langt regjeringen kjenner til, har ikke sensitive pasientdata lekket ut.

Roar Thon

@Secdefence

Beste kommentar denne uken: "Forstår ikke
bråket om at bulgarere kan ha sett
pasientjournaler - de kan jo ikke norsk!"
[#0teknologiforståelse](#)

Bilde: Roar Thon

“Noen” uten
lovlig tilgang
har lest min
journal

KONFIDENSIALITET

“Noen” har
endret min
informasjon

INTEGRITET

“Noen” har
tatt over
tilgangen til
informasjon
og verktøy

TILGJENGELIGHET

**HVA ER DET
VERSTE SOM
KAN SKJE?**

Bilde: LinkedIn/Colourbox

Det eksisterer trusler og risiko

Du trenger tiltak som reduserer risiko

Fokuser på å lukke egne sårbarheter

Det kommer likevel til å skje noe!

Vær i stand til å forstå at det skjer, når det skjer

Ha tiltak som reduserer konsekvensene

Ha tiltak som opprettholder drift, eller kommer tilbake i drift så fort som mulig

Ta dette på alvor, uansett hvilken bransje du er i!

Takk for oppmerksomheten!

173/2017 - 960

Fagdirektør Roar Thon
roar.thon@nsm.stat.no

@Secdefence

Nasjonal sikkerhetsmyndighet
www.nsm.stat.no

@NSM_no

@NorCERT